

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15

Naročnina: Mesečna L 65

Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 34

Gorica - 21. septembra 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Omahljivcem

Čudno, a resnično je, da se še vedno vsako jesen najdejo starši, ki oklevajo, v kakšno šolo naj vpišejo svojega otroka: v slovensko ali italijansko. Taki ljudje so na Slovenskem živeli že pred sto leti in to že takrat s svojim grdim ravnanjem žalostili dobrega škofa Slomška, kakor žalostijo danes nas vse. Tedanjim in današnjim narodnim odpadnikom je Slomšek zapisal, besede, ki zaslužijo, da jih danes ponovimo.

»Kdor svoj materinski jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je podobno zmedenemu pijancu, ki zlato prah potepta in ne ve, koliko kodo si dela. Slovenski starši, ki slovensko znajo, pa svojih otrok slovenskega jezika ne učijo, so nevaležni hišniki, ki zapravijo svoj otrokom drago domačo reč, ki jim jo izročili njih dedi. Materinski jezik je najdražja dota, ki smo jo dobili od svojih starih; skrbimo ga dolžni ohraniti, olepšati in zapustiti svojim mlajšim. Človeški jezik je talent, katerega nam je izročil Gospod nebes in zemlje, da bi z njim barantali in storili veliko dobička. Kdor svoj materinski slovenski jezik pozabi, svoj talent marnopravno zakoplje; Bog ga bo enkrat terjati in vsi zaničevalci svojega poštenega jezika bodo potisnjeni v znanjo temo.«

»Dve reči med nami najbolj žalostita moje srce. Prva moja žalost je, da nas neki Nemci, naši sosedje, dostikrat zaničujejo... Druga žalost, katere moje srce boli, je slaba navada Slovencev, da se sramujejo svojega rodu in še govoriti nočejo po slovensko...«

Ob neki drugi priliki je isti svetniški škof še ostreje povedal:

»Kaj nam hočete dati in vam ho-

čemo prodati svoj narod, svoj materni jezik in vse narodno blago? Tako govorijo naši nemškutarji, zatajevalci svojega naroda, po nemški strani Nemcem, po ogrski strani madjarom, lahoni po laški strani Italijanom. Trideset stotnikov ravno ne iščejo; zadosti jim je nekoliko pohvale, nekaj posvetne časti pa tudi prazna obljuba časnega dobička, da taki mešetarji z veseljem zatajijo svoj rod in izdajajo tujščini...«

Kako bi bil Slomšek žalosten, ko bi danes živel v Gorici ali v Trstu, pa bi videl toliko omahljivcev in narodnih odpadnikov, ki za skledo leče zapravljajo svojim otrokom najdražje: vzgojo v materinem jeziku. Za skledo mineštre pri ECA, za naspredek v službi, zaradi praznega strahu pred strupenim jezikom narodnih šovinistov pa gre in prepíše otroka na tujo šolo, v srcu pa še upa, da se bo kaj kmalu vrnil domov v Brda, na Kras, v lepo Vipavsko dolino. Kaj boš tam delal? Boš po laško platno prodajal? Ti časi so minili! Zato, starši, poskrbite, da dobijo otroci dobro odgojo v materinskem jeziku ter se pri tem nauče še tujega, da se bodo lahko kdaj vrnili domov s ponosom v srcu.

Slišali smo tudi, da hodijo okrog razni ljudje, ki trdijo celo, da so uradno poslani, ter pretijo ljudem, ki pošiljajo otroke v slovensko šolo, da ne bodo dobili odškodnine itd. Šola v Italiji je po zakonu svobodna in naše šole so državne kakor one v italijanskim učnim jezikom. Zato prosimo naše ljudi, da take primere nasilja javijo ali uredništvom naših listov ali vodstvu političnih strank za nadaljnje postopanje, da bo enkrat konec teroriziranja mirnih državljanov, ki se žele posluževati svojih naravnih in ustavnih pravic.

Razgled po svetu

Tečaj funta šterlinga znižan

Velika Britanija trpi vsa porojna leta pod težko gospodarsko krizo. V zadnjih mesecih je ta kriza javljala v zanku angleškega izvoza zaradi previsokega tečaja funta šterlinga v odnosu do dolarja. Angleški finančni minister Cripps je na vso moč trudil, da bi rešil krizo, ne da bi žrtvoval šterling. Vsi nešteti razgovori, ki jih je imel z različnimi merničniki, zlasti ameriški finančniki, so pa ostali brezuspešni. Končno je prišlo do tristranske finančne konference v Washingtonu, katere so se udeležili zastopniki Vel. Britanije, Združenih držav in Kanade. Po večdnevni razpravi je končno v nedeljo 18. t. m. zvečer Cripps javil svetu, da je

britanska vlada sklenila razvrednotiti šterling. Prejšnji tečaj 4.03 dolarjev za šterling, ki je bil do sedaj v veljavi, se je znižal na 2.80 dolarja za šterling.

Odločitev britanske vlade je imela za posledico, da so tudi številne druge države, ki so v šterlingovem območju, sklenile razvrednotenje svoje valute. Teh držav je do sedaj deset. Številne vlade niso še podvzele dokončnih ukrepov. Francoska vlada je imela 19. t. m. dolgo sejo, na kateri je sklenila razvrednotiti svoj frank za 10% in stane sedaj 1 dolar 350 frankov.

Ponočna seja italijanske vlade

Zaradi razvrednotenja šterlinga je sklical min. predsednik De Gasperi, ki se je zadnje dni

prejšnjega tedna vrnil v Rim, za nedeljo 18. t. m. zvečer v predsedstvo vlade najprej gospodarske strokovnjake, s katerimi je čakal na poročila iz Washingtona. Pozneje se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala do petih zjutraj. Ministrski svet je sklenil ohraniti stabilnost lire.

Razvrednotenje šterlinga je vzbudilo v svetovni javnosti precej vznemirjenja, ker se ne ve, kakšen bo odmev v širokih ljudskih množicah.

Zasedanje Združenih narodov

Organizacija Združenih narodov (OZN) je 19. t. m. otvorila na svojem uradnem sedežu v Lake Success pri New Yorku svoje IV. generalno zasedanje. Na dnevnem redu je 80 točk. Zato računajo, da bo skupščina zborovala do konca leta.

Politika nove zahodnonemške države

Po izvolitvi državnega predsednika je parlament zahodnonemške države izvolil tudi prvega ministrskega predsednika, in sicer zavednega katoličana Konrada Adenauerja, ki je predsednik krščanske demokratske zveze. Novi ministrski predsednik je podal tisku izjavo o politiki svoje vlade, ki se glasi:

1. Nova vlada bo delala za spremembo nemških meja na vzhodu. 2. Prigovarjala bo zahodnim zaveznikom, naj imajo v Evropi toliko vojaštva kot ga ima Sovjetska zveza. 3. Prizadevala si bo za miroljubno sodelovanje z Združenimi državami, Anglijo in Francijo. 4. Prizadevala si bo, da bodo Nemčijo sprejeli v zahodnoevropski svet.

Finančni ter politični razgovori med USA, Britanijo in Kanado

Finančni ter politični razgovori med Združenimi državami, Britanijo in Kanado so v glavnem končani. Združene države so prisločile na pomoč izčrpanemu angleškemu gospodarstvu in so mu z nekaterimi ukrepi pomagale iz zadrege. Ameriški gospodarski krogi želijo, da bi Angleži pristali na delno znižanje vrednosti funta, kar bi nujno imelo za posledice znižanje nekaterih drugih evropskih valut. Ker so ti razgovori še v teku, ne vemo, kako se bodo iztekli. Kaže, da se Angleži tej zahtevi vsekakor ne bodo mogli več dolgo upirati. Ob tej priliki so bili tudi razgovori o skupni politiki zahodnih demokracij do Balkana (Grčija, Tito, Albanija), do Srednjega vzhoda in Daljnega vzhoda (Kitajska, Japonska itd.).

Politični razgovori v Washingtonu

Pretekli teden so se vršili v Washingtonu važni politični razgovori med zunanjimi ministri Združenih držav, Vel. Britanije in Francije. O razgovorih ni bilo izdano nobeno uradno

poročilo in se zato ne ve točno, katera vprašanja so bila na dnevnem redu. Ameriški zunanji minister Acheson je o razgovorih poročal senatnemu odboru za zunanje zadeve, ki je njegovo poročilo odobril. Zdi se, da je bila potrjena dosedanja smer ameriške politike.

S precejšnjo trdovratnostjo se vzdržuje vest, da bo prišlo ob priliki zborovanja Združenih narodov do neuradnega sestanka »štirih velikih«, ker se bo

tega zborovanja razen treh zapadnih velesil udeležil tudi Višinski, sovjetski zunanji minister.

Vprašanje atomske bombe

Od 26. do 28. septembra bo sestanek predstavnikov Združenih držav, Kanade in Velike Britanije v Chalk River-ju v Kanadi; ob tej priliki bodo preučili skupne načelne smernice glede varnosti poročil o atomski energiji z ozirom na tehnični napredek preteklega leta.

Iz življenja Cerkve

Si-li še sin matere sv. Cerkve, ali si odpadnik? Pomagaš li graditi kraljestvo božje na zemlji, ali je pomagaš podirati

O tem najdeš točen odgovor v dekretih sv. oficija, ki so izšli tiskani v slovenskem jeziku. Dobiš jih pri svojem dušnem pastirju, pa tudi pri upravi Katoliškega glasa v Gorici. Izvod stane 10 lir.

Sv. oče svari pred zlorabo delavskih organizacij

V nedeljo 11. sept. je sv. oče sprejel v posebni avdienci veliko skupino romarjev — čez 1200 oseb — članov belgijskega delavskega krščanskega gibanja z njihovimi voditelji. Ob tej priliki je imel papež nagovor, v katerem se je dotaknil raznih važnih vprašanj iz sodobnega socialnega življenja.

Najprej je sv. oče Belgijcem poudaril, da tvori njihovo gibanje močno sindikalno organizacijo, ki stremi za tem, da očuva pravice delavcev in jih ohrani na višini sodobnih zahtev. Sindikati so nastali kot naravna in nujna posledica kapitalističnega gospodarskega sistema. Kot take jih je Cerkve odobrila in blagoslovila pod pogojem, da si opirajo se na Kristusovo zapoved, prizadevajo vpeljati krščanski red v delavskem svetu.

Geslo sindikatov bi bilo: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal«. To je dosegla, pravi sv. oče, ravno belgijska narodna zveza delavskih združenj. Nato je pohvalil papež tudi njihovo zvezo bolniških blagajn.

Poleg teh organizacij, ki skrbijo neposredno za materialni blagor delavcev, so pa tudi druge, ki skrbijo predvsem za krščansko vzgojo delavcev. Take organizacije niso nič manj potrebne, ker delavec ima tudi duhovne potrebe in je poklican v nadnaravni red zveličanja. Med temi organizacijami je sv. oče na poseben način pohvalil one, ki so si nadele veliko nalogo apostolata med delavci samimi. »Delavec apostol delavcev! Čudovit ideal!« vzklika sv. oče. »S kakšno ljubeznijo blagoslovujemo vašo gorečnost.«

Nato je sv. oče opomnil prisotne delavce in vse ostale krščanske delavce po svetu na veliko nevarnost sedanjega časa: »Naj bi naš blagoslov pomagal

krščanskemu razredu v Belgiji, da bi zdrav izšel iz nevarnosti, ki tačas preti delavskemu gibanju povsod. Mislimo na nevarnost zlorabe, — govorimo o zlorabi in nikakor ne o pravični uporabi, — na nevarnost zlorabe delavskih organizacij, zlorabe, prav tako strašne in škodljive, kakor je zloraba privatnega kapitala. Pričakovati iz take zlorabe boljših življenjskih pogojev za družbo bi bilo tako z ene kakor z druge strani prazno varanje, da ne rečemo slepota in blaznost; varanje in blaznost, ki bi postala končno strašno usodno za blagor in svobodo delavcev samih, ker bi poglani tako sami sebe v sužnost. Močne organizacije ne pripeljejo same po sebi še do trdnega reda. Zato, pravi sv. oče, je potrebna ureditev gospodarskega in sploh družabnega reda s pomočjo poklicnih organizacij in s čim večjo razširjenostjo srednje in male posesti.

Samo če bomo sledili besedam sv. očeta, se bo človeška družba rešila pred komunističnim suženjstvom.

Rdeči ne morejo biti kristjani, pravijo Amerikanci

V borbi katoliške cerkve proti komunistom je papež Pij proglasil načelo, da sta krščanstvo in komunizem nepomirljiva nasprotnika. Neki komunisti pa vendar trdijo, da je komunistična teorija sorodna s Kristusovim naukom. Ameriški zavod za javno mnenje (tako imenovana Gallupovo glasovanje) je ugotovil, da se večina Amerikancev strinja s papežem.

Vprašanje se je glasilo: »Ali mislite, da je človek lahko dober kristjan in istočasno član komunistične stranke?« Z »ne« je odgovorilo 77%, z »da« 10%, nobenega mnenja pa ni izrazilo 13%. Velika večina je izrazila prepričanje, da bi komunisti uničili krščansko vero, če bi mogli.

Ameriški katoliški sindikalisti pridejo v Rim

Na zadnjem kongresu sindikalnega katoliškega združenja v Ameriki je bilo določeno, da bodo člani teh organizacij poslali svoje predstavnike na svetovni kongres katoliških sindikatov, ki bo v Rimu ob priliki svetega leta.

ŠESTNAJSTA NED. PO BINKOŠTIH

Iz svetega evangelija po Luku

Ko je šel Jezus v hišo nekega prvaka med farizeji v soboto na obed, so ga ti opazovali. In glej, neki vodenčen človek je bil pred njim. Jezus je spregovoril ter učiteljem postave in farizejem rekel: Ali je dovoljeno v soboto ozdravljati? Ti pa so molčali. In prijel ga je, ozdravil in odpustil. Njim je pa rekel: Komu izmed vas bo padel osel ali vol v vodnjak in ga ne bo izvlekel koj sobotni dan? In niso mu mogli na to odgovoriti. Povedal je pa tudi povabljenim priložnost, ko je videl, kako so si izbirali prve sedeže. Govoril jim je: Kadar te kdo povabi na svatbo, ne sedaj na prvo mesto, da ne bo, če bi bil morda povabljen kateri imenitnejši ko ti, prišel ta, ki je povabil tebe in njega, in ti rekel: Umakni se temu, in bi se ti takrat začel s sramoto presedati na zadnje mesto. Temveč, kadar si povabljen, pojdi in sedi na zadnje mesto, da ti poreče, ko pride, kateri te je povabil. Prijatelji, pomakni se višje! Takrat ti bo čast vpričo vseh, ki so s teboj pri mizi. Kajti vsak, ki se povišuje, bo ponižan in, kdor se ponižuje, bo povišan.

Farizeji so Jezusa opazovali. Na svetu je tudi v naši dobi veliko farizejev, ki cerkvene predstojnike »opazujejo«. To opazovanje ne prihaja iz preproste radovednosti ali celo iz poštene vedoželjnosti, ampak iz hudobije. Kar duhovnik dobrega dela in uči, tega sploh ne opazijo ali opaziti nočejo; čakajo samo prilike, da bi ga zalotili pri kakem pogrešku. Ker je duhovnik — naj bo nižji ali višji — človek, ni tako težka stvar najti na njem kaj takega, kar se da neugodno kritizirati. Tedaj se zadovoljno oddahnejo kakor zaplotni napadalci: aha, zdaj pa le po njem! So pač farizeji, hinavci.

Farizejska razlaga sobotnega počitka je bila ozkosrčna, pretirana. Zdelo je jim je, da bi se na sobotni dan Jezus ne smel pečati z deli usmiljenja. Tako pretirano razlago je Zveličar zavrnil s primero iz navadnega življenja: če je velika sila, je pomoč nujna; bolnika ozdravi pa itak ni hlapčevsko delo v smislu Mojzesove postave. S tem pa, da je zavrnil pretirano razlago, je Kristus potrdil zmerino in pametno razlago sobotnega (nedeljskega) počitka. Kako potrebno bi bilo, da bi se tudi pri nas Gospodov dan bolje posvečeval! Izgovarjajo se nekateri, češ da moderni gospodarski potek izključuje tedenski oddih. Pa ni res. Praktičen primer imamo zdaj v poštni službi. Pred 30 leti bi bili učeni možje vsi rekli, da pošta ne more in ne sme počivati ob nedeljah. Zdaj pa smo se že navadili na to, da ob nedeljah pismonoša ne pride; gospodarstvo pa zato nič ne šepa, vsi vemo, da so vzroki drugačni. Posvečevanje Gospodovega dne je blagoslov za gospodarstvo.

Ker so pri obedu farizeji pazili na Jezusovo ravnanje in govorjenje, je porabil priložnost, da jim je dal koristnih nauk. Vi-

del je njihovo nečimrnost, ko so si izbirali častne sedeže pri mizi, in na ta praktični primer navezal nauk o ponižnosti: »Kadar si povabljen, pojdi in sedi na zadnje mesto...« Ponižnost je v krščanstvu temeljna krepost. Vsem drugim krepostim ona daje trden temelj, ona jih blaži in plemeniti. Nasprotna je napuh. Ta je med napakami človeške narave postavljen na prvo mesto, ker je od vseh najhujši; iz njega izvira zlasti brezboštvo in sovraštvo. Nasprotno pa je ponižnost poleg bogoljubnosti najodličnejša krepost, ki utrjuje vero in pospešuje ljubezen med ljudmi. Kdor hoče varno hoditi po poti življenja, naj se ne rine v ospredje, naj ne išče veljave in ugleda pri ljudeh. Skušnja uči, da so mnogi prevzetneži ponižani že na tem svetu in to je zanje zelo boleča kazen; še hujša pa bo sramota pred božjo sodbo. Kdor je res ponižen, ta sploh ne mara za čast na tem svetu, pričakuje pa tem večjo, čisto in zasluženo čast v onstranskem življenju; ta mu je zagotovljena, ker božja resnica sama zatrjuje: Kdor se ponižuje, bo povišan.

Koledar za prihodnji teden

25. septembra. NEDELJA. Šestnajsta po binkoštih.

26. PONEDELJEK. Ciprijan in Justina, mučenca.

27. TOREK. Kozma in Damijan, mučenca. Bila sta arabskega rodu in po svojem poklicu zdravnik. Umrli sta pod cesarjem Dioklecijanom.

28. SREDA. Venceslav (Václav). Bil je češki vojvoda, ki si je pridobil kraljevi naslov. Služil je svojemu narodu najbolje s tem, da je služil Najvišjemu kralju. Padel je za vero pod mečem poganskih zarotnikov.

29. ČETRTEK. Nadangel Mihael (Miha, Miheu; pri Srbih Mišo, Mijo). Častimo ga kot vodnika nebeške vojne proti Luciferju in njegovim pristašem.

30. TOREK. Hieronin (Jeronin, Jerko), cerkveni učenik. Bil je v stari dobi najodličnejši poznavalec svetega pisma.

1. oktobra. SOBOTA. Remigij (Remo), škof.

Kongres Marijinih družb v Dolini

V nedeljo 9. oktobra bo v Dolini kongres vseh Marijinih družb na Tržaškem. Vabimo tudi Marijino družbo iz Gorice. Shod se bo vršil v najslovesnejši obliki v dolinski župni cerkvi popoldne ob 3.30. Ob petih pa bo v nekdanji cerkvi pri sv. Martinu koncert Marijinih pesmi. Nastopilo bo več zborov — Ker bo ravno čas trgatve, zato tudi sladkega dolinskega grozdja ne bo manjkalo, — Pridite 9. oktobra v Dolino

VERNO PRIMORSKO LJUDSTVO

PRI MATER BOŽJI Nad 9000 vernikov se je na Opčinah, ob navzočnosti svojega nadpastirja in vseh svojih duhovnikov, posvetilo Marijinemu srcu

Vsi, ki smo doživeli nedeljo 11. septembra na Opčinah, rečemo z veselim srcem: To je bil dan, ki ga je naredil Gospod! V tem stoletju nismo imeli na Primorskem lepšega krščanskega skupnega praznika kot je bil zaključek Marijinega romanja na Opčinah. Prav sedaj, ko ogabno brezboštvo najbolj drzno dviga svojo glavo, prav sedaj je primorsko ljudstvo izpovedalo svojo vero in ljubezen do Boga, do Marije tako slovesno, tako glasno, da moremo neprenehoma vzklikati z božjim pevcem: To je dan, ki ga je naredil Gospod, to je dan, ki ga je naredil za svojo Mater Marijo, za sebi zveste kristjane.

Na Opčine, na božjo pot!

Tiste svete večere, ko je fatimska Mati božja v kraljevskem zmagoslavju hodila od župnije do župnije si slišal navdušene vernike: za konec prav vsi na Opčine v zahvalo Mariji!

Ne, niso duhovniki s svojimi oznanili spravili tisoče vernikov na Opčine, to je storila sama Marija-Mati. Gremo na Opčine na božjo pot, to je bila že tiste svete dni želja in sklep premnogih.

Prelep poletni dan nas je sam klical v naravo, a srca je vabila Marija fatimska, ki se je po štirih tednih romanja spet vrnila na Opčine. Pred četrto uro, ki je bila napovedana za začetek pobožnosti, so Opčine zgubile svoje vsakdanje lice. Množice vernikov prihajajo iz tramvajске postaje, vedno več korier in kamionov se ustavlja po cestah. Ljudstvo se zgrinja z vseh strani. Iz bližnjih vasi in župnij pridejo kar peš. Vsaka skupina se ob prihodu napoti v cerkev, da pozdravi fatimsko Kraljico. V veliki cerkvi je najslovesnejše razpoloženje, vsi kar gledamo in se sprašujemo, kako je le-to, da se leta 1949 zbirajo take množice za Marijo, za Boga.

Slovesnost se prične

Ker je openska cerkev veliko premajhna za take množice, zato se je vsa slovesnost vršila na velikem trgu pred cerkvijo. Tu so pripravili Openci lep oltar in zvišen prostor za Marijin kip. Ob štirih so prinesli bogoslovci kip fatimske Marije iz cerkve, na kar smo vsi začeli moliti sveti rožni venec. Brez rožnega venca pri slovesnostih fatimske Matere božje ne gre. Sama je hotela, da so otroci v Fatimi skupno z ljudstvom molili rožni venec pred prikazovanji. Tako smo ga lepo in glasno molili tudi mi. Ob koncu rožnega venca je prihitel med svoje vernike naš nadpastir, tržaški škof. Kakšno veselje za vse duhovnike, za vse vernike, ko vidijo po tako žalostnih letih zopet svojega škofa med seboj! V tem se približa prevzvišenemu gospodu škofu misijonar-pridigar č. g. Jožef Vidmar, da prejme sveti blagoslov. Po pesmi »Lepa si roža Marija« sledi misijonarjeva pridiga. Za pridigo, ki so jo tisoči in tisoči tako lepo in zbrano poslušali, pač veljajo evangelijske besede: ...

seme je padlo v rodovitno zemljo in ob svojem času bo obrodilo sad. Pridiga je priprava na posvetitev, pridiga je klic za krščanski prepoved na Primorskem. Praktični zaključki so: vsi vsako nedeljo k sv. maši, v vsako župnijo kat. organizacije, v vsako krščansko hišo kat. časopise, brezbožne pa proč!

Za misijonarjevo pridigo sledi kratek nagovor prevzvišenega v slovenskem jeziku. Med obehma govoroma je zapel openski cerkveni zbor lepo Marijino pesem. Nato je sledil trikratni blagoslov z Najsvetejšim, ki ga je podal naš nadpastir. Pred blagoslovom smo molili kot eden mož posvetitev Marijinemu brezno. srcu. Vsaj 2000 vernikov ima listič s prsvetiho molitvijo; tako je molitev skupna in lepa.

Marijina slava v procesiji

Ni mogočnejšega trenutka in lepšega spomina pri skupnih krščanskih slavnostih kakor so oni, ko se množice zvrstijo v procesijo in dvignejo svojo Mater božjo ter jo nesejo v sprejeto. Če se znajo te množice še lepo krščansko obnašati, lepo skupno moliti, lepo prepevati, tedaj je doživetje popolno in dosežen višek praznika. Vse to smo doživeli na Opčinah v prekrasni, veličastni procesiji, kakor je Opčine v svoji zgodovini še niso videle. Duhovniki smo videli po svetu veliko lepih procesij, a malokje so bile tako zbrane, tako pobožne kakor naša na Opčinah. Tu gre vsa pohvala vsem posameznim župnijam in Marijinim družbenicam, ki so bile skupno z župnijami glavni del procesije. Pred procesijo se je marsikdo vpraševal, le kako boš ti gospod tam pri zvočniku vse to ljudstvo spravil v lepo procesijo. Nemo goče! In vendar je bilo mogoče in vse je šlo zelo preprosto, lahko. Za križem in opensko mladino se je zvrstilo vseh 14 župnij, in sicer po redu kot jih je obiskovala fatimska Marija. Tako smo videli na prvem mestu veliko vernikov z Repentabra, potem pravo množico iz Križa, dalje Kontovelj-Prosek; nato so prihajali verniki iz Škofij, Mačkovej, potem zelo veliko Dolinčanov, katerim so sledili: Boljunc, Boršt, Ricmanje, lepa skupina vernikov s Katinare, dolge vrste Bazovcev in končno

Trebče. Pred temi župnijskimi skupinami je bilo nad 250 članic Marijinih družb iz Trsta. Zanimi so se pridružili Marijinemu in našemu slavnju gostje iz Gorice. Posrečena je bila misel, da gre vsak duhovnik s svojimi župljani, strežniki in pevci. Z veseljem omenimo prelepo petje tržaških Marijinih družbenic, dalje Križanov, Bazovcev, vmes so se vrstili celotni pevski zbori n. pr. Mačkovej, Dolina, Opčine. Vendar je vsaj nekaj vasi že spoznalo, da je za cerkveni pevski zbor mesto tudi in predvsem v takih velikih procesijah. Pred Marijinim kipom stopa veliko belooblečene mladine, nekaj narodnih noš, vmes 25 fantov, nosilcev Marijinega kipa, za kipom duhovščina; vse te različne barve so kakor prelep venec okrog fatimske Kraljice. Za kipom je razvrščena domača openska župnija, ki je seveda najlepše zastopana. Bogoslovec je našel v procesiji 5600 udeležencev. Vsi korakajo v štiristopih. Vmes se vije zelo veliko zastav, saj je vsaka župnija prinesla vsaj eno.

Ob dolgi poti stoji vse polno gledalcev, ki se prav lepo in pobožno obnašajo. Le v kakšni stranski ulici prežijo brezbožne oči in se trgajo besede, polne presenečenja in poraza.

Zaključek pred cerkvijo

Po prošeški cesti odmevajo pesmi, vmes žubori molitev, pred cerkvijo pa vse utihne, sliši se le pesem, ki mogoče doni iz zvočnikov. Ti o Mariji. Ko odpojem to, se začne druga, nato tretja, dokler ne prinesejo fatimske Kraljice, ki ji vsa množica navdušeno prepeva »Marija Mati ljubljena« — Navdušenje raste od minute do minute. Razvnel ga je še zlasti kratek zaključni govor msgr. kanonika Kramariča, ki ga pričemo v prihodnji številki.

Po govoru pozove napovedovalec vso množico, da zapoje »Te Deum«, Hvala večnemu Bogu. Ves ogromni prostor, vse ozračje odmeva: Sveti, sveti, sveti Bog...

Tu smo hoteli napraviti korec, a ni šlo. »Gospod, še »Posod Boga«, pa ono »Zmagala si« potem pa »Vse prepeva«!

»Dobro, dobro, le pojmo Boga, pojmo Marijo na čast, saj danes je velik, slovesen dan: došle je navadno župno cerkev na Opčinah spreminja krščansko ljudstvo v romarsko božjo pot. To je zgodovinski dan, zato le pojmo v čast fatimski Kraljici! Medtem dvignejo duhovniki kip in ga počasi nesejo v cerkev, v njeno hišo, saj bo poslej svetišče fatimske Matere božje na Opčinah!«

Skoro tri ure so trajale vse te slovesnosti, a se ni nihče utrudil. Komaj ob sedmih so prvi romarji zapustili božjo pot in se zadovoljni vrnili domov. Noč je že ležala nad Opčinami, ko so se zadnji poslovlili od svetega kraja: Bazovčani, Dolinčani in Mačkovejani.

V svetišču, ki ga trenutno še popravljajo, pa kraljuje fatimska Devica, kristjanov Pomočnica.

NAROD NAJ VE IN SODI

Pod naslovom »Narod naj ve in sodi« je izšel v 39. številki Demokracije članek, ki napada Slovensko krščansko socialno zvezo (SKSZ), politično organizacijo katoliških Slovencev na Tržaškem. Iz tega članka in iz članka »Seja širšega odbora Slovenske demokratske zveze v Trstu« je razvidno, da je članek napisan in priobčen po naročilu vodstva Slovenske demokratske zveze (SDZ). SDZ nosi torej zanj popolno odgovornost.

Predvsem je treba obžalovati, da je članek pisan nedostojno in sovražno, da je poln neosnovanih obdolžitev, podtikanj in namigavanj. Za organizacijo, ki temelji na demokratskih načelih, tak način pisanja ni dostojen in še manj primeren. Tako mislimo mi.

Zakaj je bila SKSZ ustanovljena

SDZ posredno odreja SKSZ pravico do obstoja in se sklicuje na potrebo po edinosti in na tradicionalno edinjaško miselnost. Odrinje pravice do organizacije demokratične stranke je protidemokratsko in totalitarno, edinjaška miselnost pa je neutemeljena v političnem razvoju zapadne Evrope in Svobodnega tržaškega ozemlja (STO). Naše globoko prepričanje je, da v borbi proti komunizmu ne zadostuje le prazen protikomunizem, ampak je potrebna temeljita ideološka vzgoja, ki pa je možna le v okviru političnih gibanj ali strank. Če je torej SDZ stranka, kar po našem mnenju je, naj prizna tudi drugim pravico do lastne organizacije; če pa ni stranka, ampak le zveza demokratičnih Slovencev ne glede na politično prepričanje, je to po našem mnenju za politično vzgojo in zrelost odločno premalo. V vsej zapadni Evropi je kljub komunistični nevarnosti ali pa vprav zaradi nje ideološka vzgoja in politična opredeljenost jasno začrtana in močna. To naše stališče potrjuje tudi izid občinskih volitev na STO, kjer je ogromna večina slovenskih volivcev oddala svoj glas Komunistični partiji in italijanskim strankam z izrazitim ideološkim programom, in to kljub nevarnemu in ogroženemu narodnemu položaju. Katoliška ideja je danes v Evropi vodilna ideja, na njo je vezana borba proti komunizmu, borba za demokracijo in socialno pravičnost. Ohranitev našega naroda je neločljivo povezana s krščanstvom. V cerkvi se je slovenski jezik ohranjal tudi takrat, ko je bil

neusmiljeno preganjan. Krščanstvo je obvarovalo slovenski narod, da ni v celoti klonil pred komunizmom. Naše globoko prepričanje, da je ohranitev naše narodne zavesti neločljivo povezana s krščansko idejo, da je krščanstvo oni temelj, na katerem moramo zgraditi našo vzgojo, družino, državo in družabni red, in naša želja, da bi bil slovenski narod na tem ozemlju prežet s katoliško vero in utrl krščanski ideji pot v javno življenje, vse to nas je vodilo, ko smo se odločili, da smo ustanovili SKSZ. Naše stranke nismo ustanavljali proti SDZ. Uvideli pa smo, da svojih idealov v njenih vrstah ne bomo mogli doseči.

SDZ, krščanska načela in edinstvo

SDZ vztrajno trdi, da zagovarja krščanska načela, da stoji na verskem stališču, da zahteva vzgojo mladine v krščanskem verskem duhu. V programu SDZ, ki obsega 17 točk, ni krščanstvo omenjeno niti z besedo. V predgovoru piše, da je smoter SDZ »združenje vseh demokratskih sil slovenske, hrvatske in srbske narodnosti v svrhu moralne povzdige«, dalje piše v členu 2., da naj »zakonodaja sloni na načelu dobre vere«, v členu 6 piše, da je SDZ »za svobodno vero«, v členu 7, da je »državljanom zagotovljena svoboda vere in vesti« in v členu 9, da naj »se vrši vzgoja otrok po priznanih etičnih načelih«. Zdi se, da se SDZ v svojem programu z vso natančnostjo izogiba besedama »krščanski« in »katoliški«, in to celo tam, kjer bi bilo to povsem naravno. Ta načela SDZ so načela čistega liberalizma in v popolnem protislovju z izjavami v Demokraciji (»vsak pošten tržaški Slovenec je katoličan in narodnjak«). Prepričani smo, da so v vrstah SDZ ljudje, ki zagovarjajo krščanska etična načela v družbi, iz programa pa to ni razvidno. In to je za nas važno. Ne moremo se otresti vtisa, da je fraza o edinosti in krščanstvu le pretveza za ustvarjanje političnega monopola med Slovenci in za ustrahovanje vsakogar, ki bi organiziral karkoli izven SDZ. Izkušnje zadnje svetovne vojne, zahteva Komunistične partije po edinosti, ki naj bi bila potrebna zaradi ogroženega položaja, ki nas je vrgla v revolucijo, ogromen del naroda pa v komunizem, nas uči, da moramo biti ob podobnih pozivih in frazah, pa naj se ponavljajo javno ali tajno, zelo previdni. Zdrav demokratičen red sloni na političnih strankah. Po-

litične stranke pa niso nikaka ovira za narodno edinstvo, nasprotno: organizacijska predpostavka so.

Isto, kar smo povedali za stranke, velja tudi za druge organizacije. Organizaciji Narodne demokratske mladine iz demokratičnih razlogov prav tako odrekamo, da bi si lastila monopol nad slovensko mladino.

Proti komunizmu - ideološka vzgoja

SDZ trdi, da je ustanovila Zvezo z namenom, da bi prenehala z nestrčno politiko slovenskih strank pred vojno. Trdi, da so stranke s svojo nestrpnostjo in sovraštvom ustvarjale v narodu nepremostljiv razkol in gnale velik del naroda v naročje komunizmu. Tudi to naj bi opravičevalo zahtevo po edinosti. Mislimo, da je vzroke propada Jugoslavije iskati drugje. Razen Sovjetske zveze, ki je odprla komunizmu vrata, je glavni vzrok propada države diktatorski režim, ki je vladal po letu 1929., v glavnem oni, ki je vladal proti večini slovenskega, hrvaškega in srbskega naroda in za katerega slovenska katoliška stranka ne nosi odgovornosti. V Jugoslaviji ni bilo svobode, ki je potrebna za demokratično politično življenje, demokracijo zavest in ozrelost, politični interes in strpnost, kar vse pa zahteva še čas za svoj naravni razvoj. Diktatura in enotna državna stranka je ubila politično življenje, demokracijo in onemogočila ideološko vzgojo v okviru strank, ki je edina močan jezik proti komunizmu. Zgodovinsko dejstvo pa je, da so se oni Slovenci, ki so bili vzgojeni v okviru katoliških organizacij, skoro v celoti uprli komunizmu, dočim so pristajali drugih političnih strank z malimi izjemami podlegli komunistični fronti. Na Primorskem, kjer je bila politična zavest zaradi dolge dobe fašizma in v nemali meri tudi zaradi ideološke neopredeljenosti edinstva majhna, je komunizem v celoti prodrl.

Delo SKSZ

Demokracija piše, da so ustanovitelji SKSZ narekovali italijanski krog, ki so upali s tem zanesli razdor med Slovence in da zaradi tega SKSZ ne sme gojiti narodne zavesti, ampak le močno katoličanstvo. SKSZ je v zadnjem letu priredila vrsto Slovenskih večerov v Marijinem domu v Trstu, na katerih je z besedo in sliko prikazala vrednost in pomen slovenske Primorske, Goriške, Be-

neške Slovenije in Koroške za slovensko idejo, priredila je večer sodbene slovenske literature, spominske večere slovenskih pisateljev, sorodelovala je pri Prešernovi proslavi v Trstu, s svojim delom je omogočila velike prireditve na Repentabru, ki so našle odmev v svetovnem tisku, v spomenicah, predavanjih in tisku je vodila borbo za priznanje in utrjevanje slovenstva ter za slovenske kulturne in vzgojne ustanove na STO. To veliko narodno delo, kateremu SDZ z vsemi njenimi organizacijami nima postaviti niti zdaleka primere, niti po vrednosti, niti po številu obiskovalcev, in ki bo ostalo kamen mejnik v kulturni in narodni zgodovini Primorske, dokazuje, da je trditev Demokracije laž, natolcevanje in nezrele politične propaganda majhnih ljudi. SKSZ z ogorčenjem zavrača to podlost, ki je edinstvena v moderni slovenski politični zgodovini.

Volitve

SKSZ je sklenila s SDZ dogovor za občinske volitve leta 1949. Sporazumno je bil določen vrstni red kandidatov, ni pa bil sklenjen dogovor, s katerim bi se SKSZ obvezala, da bodo njeni člani volili kandidate Narodne liste v tistem vrstnem redu, ki je bil sporazumno določen. SKSZ se tudi ni obvezala, da ne bo vršila volivne agitacije v prid svojim kandidatom. Tak sporazem bi kršil volivni zakon, ki jamči tajnost volitev in predvideva prednostni (preferenčni) glas. Bil je sklenjen dogovor med dvema političnima strankama, od katerih ima vsaka svoj lastni program. Zato je povsem razumljivo, da so pristajali SKSZ glasovali za svoje kandidate, kakor so to storili pristajali SDZ. Dolžnost SKSZ je bila, da svojim pristajšem pove, kdo so njeni kandidati. Katoliški glas je objavil imena kandidatov in pojasnil, kateri stranki posamezni kandidat pripada. To pa je bilo vse. Tudi potem, ko je SDZ izdala letak, v katerem poziva Slovence, da oddajo svoj glas njej, nim kandidatom (»dva moža«), ko je Demokracija v dveh zaporednih številkah storilo isto, ni SKSZ niti v časopisju, niti v letakih agitirala za svoje kandidate, ampak je v celoti podprla Slovensko narodno listo. Slovensko katoliško akademsko stališče je izdalo letak, v katerem je prikazalo važnost volitev in kot katoliška organizacija pozvalo zavodne katoličane, da volijo kandidate SKSZ. Stališče je smatralo,

da nimajo občinske volitve le narodno-plebiscitaren, ampak tudi ideološko-političen značaj, da se bodo torej slovenski volivci iz ideoloških razlogov odločali za stranke, ki so jim narodnostno tuje. S svojim letakom je hotelo opozoriti, da so na Slovenski narodni listi kandidati SKSZ, stranke z izrazitim katoliškim programom. Drug razlog so bili napadi propagandistov SDZ na tržaškega škofa (»za fašističnega škofa ne bomo volili«), ki so se zavednim katoličanom zdeli najmanj netaktni in nedopustni. Volivni izid je popolnoma potrdil stališče stališča: ogromna večina slovenskih volivcev se ni odločila za Slovensko narodno listo ampak za Komunistično partijo, Ljudsko fronto in razne italijanske stranke, stranke z izrazitim ideološkim programom. Z letakom Slovenskega katoliškega akademškega stališča ni bila raznesena niti zmeda niti ogorčenje med slovenske volivce, kakor trdi Demokracija. Nasprotno: s svojim letakom je stališče rešilo mnogo slovenskih glasov, ki sicer ne bi bili oddani za Slovensko narodno listo. Pisanje Demokracije, s katerim očita SKSZ razdiralno delo in besedolomstvo, v nobenem oziru ne odgovarja resnici.

Samo dober Slovenec je dober Jugoslovian

Demokracija očita Slovenskemu katoliškemu akademskemu stališču, da ga je motila jugoslovanska zastava ob priliki volivnega zborovanja na trgu Ponterosso. Mislimo, da razobešanje jugoslovanskih zastav in poudarjanje slovanstva ni nikak znak dobrega jugoslovanstva. Dober Jugoslovian mora biti predvsem dober Slovenec. Tisti, ki so delali s centralistično usmerjenimi jugoslovanskimi političnimi gibanji »narodne« sporazume in zagovarjali jugoslovansko narodnost na škodo slovenski narodni suverenosti, ne morejo biti dobri Jugosloviani, ampak so le smešne lutke, ki so prišle prav raznim totalitarnim režimom v bivši Jugoslaviji, ki so uvajali diktaturo manjšine nad slovenskim, hrvaškim in srbskim narodom. To velja v polni meri tudi za tiste, ki bi hoteli javno ali tajno tako delo nadaljevati. Taki ljudje Jugoslavije niso gradili ampak podirali.

Slovenski oder

Slovenski oder je kulturna organizacija, ki temelji na krščanskih etičnih načelih in katere namen je, da širi slovensko besedo, kulturo in krščansko miselnost na STO. Slovenski oder ni včlanjen v SKSZ, ji je pa idejno bliže kot katerikoli drugi politični organizaciji na STO. SKSZ je s propagando, s svojo organizacijo, z denarjem in s posredovanjem

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

Preljubi Dominik!

Zdi se mi, da popolnoma trezno in premišljeno sodim, da tu ne more biti vse v redu!

Iz Tvojih besed sklepam, da ne prejemam mojih pisem.

Kako to?

Eno ali dve pismi se pač lahko izgubita, ampak da bi se izgubila vsa, tega ne verjamem.

Tvoja prihajajo nekoliko redneje, vendar na precej pisem nisem prejel odgovora.

Nekje mora biti neka skrivnostna roka, ki jih v temi prestreza.

Morda kakšen služabnik? Ta domneva ne bi bila še tako huda...

Toda meni se, žal, vse tako dozdeva, da mora tukaj imeti svoje prste vmes nekdo, ki je mnogo višji in

Tebi dosti bližje! Govoriva odkrito: Tvoji se bojijo! To slutim, čutim in vidim!

A koga se bojijo? Mene, ki sem sam tako plah in je moja glavna obramba ta surova obleka, katero imam na sebi, in ki še nikdar nisem prevaril nobenega svojega prijatelja?

In česa se bojijo? Da bi te jaz preslepil in omrežil? Ali da bi izrazil Tvojo mladostno nezkušenost, Te spravil v semenišče in Ti nataknil ogabni talar?

Oh, ta ogabni talar, ki bi bil res ogaben, ako bi Te hotel s silo obleči vanj. Ogaben bi bil tudi Cerkev, najni skupni materi, ki se tako boji, da ne bi kdo nepoklican prišel v duhovniški stan, da se vsak njen izbranc bliža oltarju počasi in stopnjema pa pod skrbnim nadzorstvom resnih in razsvetljenih voditeljev, ki gorijo samo za slavo božjo in rešitev duš.

Ne vem, ali je še kje na svetu kakšna ustanova, kjer bi se mladeničem večkrat ponavljalo: »Pojdite,

pojdite, kateri niste poklicani!«

In ko se deli subdiakonati, tedaj škof v najslavesnejšem trenutku še enkrat opomni mladega bogoslovca: »Hactenus liberi estis!... Zdaj ste se prosti!...« Cerkev namreč, zvesta svojemu božjemu Učeniku, ceni samo one sadove, ki cvetejo in dozorejo na soncu svobode.

Ogabni talar!

Takih opravkov se pa ne maram lotiti!

Da bi Te slepo tiral v ta izjemni stan, ki ima pomen edino za onega, kdor v resnici čuje v sebi božji glas in se mu tudi iskreno odzove! Nikdar in nikoli!

Pa komu bi to koristilo? Mogoče meni? Ne vem ne kje ne kakol Kadar bi bilo tebe mogoče »izkoristiti« — pa še to samo tedaj, če zares imaš poklic — takrat bom jaz že v letih!

Ali da bi Tebi mogoče koristilo? Da bi laže rešil svojo dušo?... Nikdar, marveč storil bi Ti najslabšo uslugo, ko bi Te silil v poklic, ki Te

veže do smrti, če ne bi za gotovo vedel, da ne boš suha veja na živem drevesu božje Cerkev. V navadnem življenju bi bil lahko izvrsten človek, jaz pa naj iz Tebe napravim žalostno bitje, ki bi se smililo Bogu in ljudem in ki ga imenujemo nevreden duhovnik!

Tvoji morda mislijo, da me miče Tvoj denar in Tvoji slavni milijoni, ki bi bili po njihovem meščanskem mišljenju največja sreča za naše organizacije?

No, ko sva že pri tem, dragi moj Dominik, naj Ti kar odkrito povem, da so mi Tvoji milijoni vselej na poti pri najinem prijateljstvu. Ko bi čital pristrčna pisma, polna preproste iskrenosti in ljubezni, ki jih pišem odraslim članom našega patronaža, kateri so tako srečni, da so revni, kakor je bil Kristus, potem bi še videl, kako sem s Teboj hladen.

Cerkev je osvojila svet brez denarja.

Kadar ga ima, zida z njim cerkve in šole in revežem kupuje kruha.

Kadar ga pa nima, živi tudi brez njega.

Kadar pa ji je dano na izbiro — kot pri nas, ko so ločili Cerkev od države — tedaj brez obotavljanja žrtvuje svoje imetje, celo škofovske palače, samostane in semenišča, samo da ohrani svoje dostojanstvo in svojo prostost.

In duhovnik naše svete Cerkev, ki jo je ustanovil sam Bog, se lahko s ponosom vzravna pred bogastvom, rekoč: »Če pojdeš z menoj, te bom posvetil... Če pa hočeš iti mimo mene po svoji sebični poti, kar pojdi ti, beda bogatašev!...« Pecunia tua tecum sit!... Tvoj denar naj gre s Teboj!...

S tem Tebi — kar Bog varuj — ničesar ne očitam, ljubi moj Dominik, ki si bil v tej stvari vselej zelo občutljiv. Le opozoriti Te hočem, da boš vedel kaj odgovoriti, ko boš v svoji družbi gotovo slišal o tem marsikatero žalostno in krivično mnenje. Sicer pa vem, da nimaš nikakršnih zahrbtnih misli proti svo-

za prostor omogočila velike prireditve na Repentabru. Brez tega doprinosa se predstave »Slehnika« in »Divjega lovca« ne bi mogle vršiti. SKSZ je želela, da bi se prireditve na Repentabru vršile pod njenim pokroviteljstvom, na kar je ogromna večina članov Odra z veseljem pristala. Trditve Demokracije, da se niso spoštovali dogovori o kulturnih ustanovah, ne odgovarja resnici, ker kakih dogovorov sploh ni bilo. In trditve Demokracije, da je č. g. Peter Šorli sporočil vodstvu Odra, da mora nastopiti pod okriljem SKSZ, ker je tako ukazal tržaški škof, ne odgovarja resnici. Č. g. Peter Šorli je izrazil le željo vodstva stranke, da bi SKSZ prevzela pokroviteljstvo nad predstavo »Divjega lovca«, ker je z velikimi žrtvami omogočila prvi dve prireditvi, v veliki meri pa tudi nadaljno.

Demokracija piše, da je SKSZ od italijanskih cerkvenih krogov svetovana in podpirana ter s pomočjo najbolj zagrizenih klerikalcev (»Stržarjeva«) ustanovljena politična stranka. O načelih, ki so nas vodila pri ustanavljanju naše stranke, smo že govorili v uvodu in tega ne bomo

ponavljali. O drugem delu napada pa izjavljamo: v odboru in vodstvu naše stranke ni nobenega begunca, ampak imajo vsi člani po zakonu določene pravice za politično udeležbo na STO.

Mislimo, da je društvo »Straža«, ki je tvorilo del slovenske katoliške skupnosti v Sloveniji, v polni meri dokazalo svojo silo, upravičenost in pripravljenost na žrtve, saj je v borbi proti komunizmu žrtvovalo nad polovico svojih članov.

SKSZ smatra, da na ostale napade Demokracije ni vredno odgovoriti. Na tem mestu obenem odločno obsoja napad na slovenske šolnike, ki ga je pred nedavnim prinesla Demokracija.

SKSZ z obžalovanjem ugotavlja neosnovane napade SDZ na njeno organizacijo, ki so polni ozke strankarske miselnosti, nedemokratski in slovenski narodni skupnosti na Tržaškem škodljivi. SKSZ si pridržuje pravico, da pismeno obrazloži članom SDZ svoje stališče do slovenske politike na STO in do SDZ.

Slovenska krščansko socialna zveza V Trstu, 18. IX. 1949.

N o v i c e

Tržaške srednje šole

Obveščamo vse učenke in učence, da se zaključijo vpisovanje na slovenskih srednjih šolah in tečajih v Trstu nepreklicno v soboto 24. t. m. Samo oni, ki delajo popravne ali razredne izpite, se smejo vpisati takoj po dovršenem izpitu.

Visok obisk v Trstu

Glavni poveljnik angleške sredozemske mornarice admiral sir Arthur J. Power je 14. t. m. prispel na vojni ladji »Surprise« v Trst, kjer je ostal do petka 16. t. m. zjutraj, ko je odpotoval v Benetke. Na ladji »Surprise« je vihrala njegova admiralska zastava.

Svečana poroka v Barkovljah

V nedeljo se je poročil v barkovljanski farni cerkvi gospod Janko G. Roberts z gospodično Nado Ave Marijo Černetovo iz ugledne slovenske družine iz Gorice. Gospodu, ki je velik prijatelj Slovencev, in gospodični želimo obilo sreče in hojčega blagoslova na njuni skupni življenjski poti.

Jadranaški moški zbor

Pevci, pozor! Akademski klub »Jadrane« v Trstu vas vabi, da tudi s petjem storite svojo narodno dolžnost. Prednost za vpis v zbor imajo izkušeni pevci, ki so že sodelovali pri kakem zboru in pevci z manjšo izkušnjo, a dobrim poslušom. »Jadranaški« pevci dobivajo tudi teoretično izobrazbo v petju ter uživajo ostale ugodnosti zbora in kluba. Prijave pri predsedniku kluba Aljoši Veselu, ulica Torrebiana št. 18/II, tel. 71-84.

Družinski davek

Rok za predložitev prijav za družinski davek pri občinskem davčnem uradu v Gorici je podaljšan do 31. oktobra t. l.

Šoferske izkaznice

Pokrajinska komisija za pregled šoferskih izkaznic v Gorici bo dne 21. t. m. pregledovala v svojem uradu v ulici Oberdan št. 10 vse začasne izkaznice, ki so zapadle od 21. maja do 26. julija 1949. Prizadeči se morajo javiti osebno.

Še o omejitvi električnega toka

Pokrajinska komisija za električno energijo opozarja prizadete, da je prepovedana uporaba elektrike za razsvetljavo reklamnih napisov in trgovinskih tabel pred 19. in po 21. uri ter za posredno ali neposredno razsvetljavo izločb podnevi, ko so trgovine zaprte. Kdor bo te predpise

prekršil, mu bo ukinjena dobava električne energije in bo naznanjen pristojni višji oblasti.

Zadružniška gradnja stanovanj

Na podlagi skrbne preučitve prošnje za zadružniško gradnjo hiš z denarno podporo ZVU, so zavezniki pooblaščenca skupno z uradom conekega predsednika, delavske zbornice in zveze zadrug izdelali načrt za gradnjo 480 stanovanj, ki naj bi jo izvedli v bližnji bodočnosti. Izmed predlaganih 480 stanovanj je odbor, ki preučuje prošnje, priporočil »dobritev zneskov za približno 220 stanovanj, ki naj bi jih zgradile države ne organizacije, 165 stanovanj, ki naj bi jih zgradile poldržavne organizacije in 95 stanovanj, ki naj bi jih zgradile skupine zasebnikov.

Kulturni obzornik

Nova knjiga

Urad za prosveto Zaveznike vojaške uprave v Trstu je izdal učno knjigo: Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol. Knjiga je sestavljena po slovenskih verskih učbenikih za višje razrede srednjih šol in jih mnogokrat doslovno uporablja. Razdeljena je na tri dele: 1. Vera, krščanstvo in Cerkev (fundamentalka); 2. Verske resnice (dogmatika); 3. Življenje po veri (moralka). Čeprav je knjiga za tako obširno tvarino zelo majhna (193 strani), bo dobro služila ne samo dijakom, ampak tudi vsem tistim, ki hočejo poglobiti svoje versko znanje.

Goriška Mohorjeva družba

Mohorjeva družba bo letos za svoje člane izdala tri knjige, in sicer:

1. *Koledar za l. 1950*, ki bo obširnejši kot lanski. Sestavljen bo zanimivo in bo imel veliko slik.
 2. *Tonček iz Potoka*. Izvirna mladinska povest, katero je spisal Fr. Bazilij.
 3. *Princeza z diamantnim srcem*. Zbirka črtic. Izbral in prevedel Franc Erjavac.
- Vse tri knjige stanejo za člane 370.— lir.
- Družba prosi vse č. g. g. poverjenike, da že sedaj začnejo nabirati ude.

Odbor

Odgovorni urednik: Stanko Stančič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Športni teden

Nogometno prvenstvo v Italiji prehaja v zanimivo ozračje. V ospredje silijo najbolj rutinirana moštva.

NEDELJSKI REZULTATI:

Atalanta »Sampdoria« 3:1, Bari »Bologna« 3:2, Fiorentina »Venezia« 5:0, Genoa »Roma« 2:1, Lazio »Juventus« 1:3, Lucchese »Triestina« 7:2, Milan »Como« 1:1, Padova »Palermo« 2:1, Pro Patria »Inter« 0:3, Torino »Novara« 5:1.

Gledalcev so našli okrog 230.000.

Po zmagovitem nastopu v Novari so tržaške »rdeče hebebarde« doživele nezasišano »debacle« v tekmi z »Lucchese« (2:7!). Odpovedali so zlasti branilci, ki so izvajali dandanes skoraj neuporabljivo »odprto igro«. Vsula se je toča... golov!

»Juventus« si je osvojila polje rimske ekipe »Lazio«, ter izsilila dober rezultat (3:1). Tudi milanska »Inter« je zadovoljila v borbi s po-hlevnejšo Pro Patrio.

KVALIFIKACIJSKE TEKME ZA SVETOVNO PRVENSTVO:

Luksemburg »Švica« : 2:3
Izrael (Palestina) »Jugoslavija« : 2:5

TOTOCALCIO

1 1 1 1 2 1 X 1 2 1 1 X

Zanimivosti

Letošnja žetev v Evropi

Urad za poljedelske odnose s tujino pri poljedelskem ministrstvu Združenih držav je izdal mesečno poročilo o izgledih evropske žetve, iz katerega je razvidno, da bo žetev žita v Evropi, izvzemši Sovjetsko zvezo, verjetno dosegla 90% povprečnih pridelkov med leti 1935-1939. Vremenske prilike so bile na splošno ugodne, razen v Franciji in Sovjetski zvezi, čeprav je predhodna suša nekoliko škodila koreninam in pridelku sena. V zvezi z Italijo navaja poročilo, da je žitna letina dobra, medtem ko bi bil za pridelke riža, koruze in sladkorne pese potreben nadaljnji dež.

Komunistična ljubezen do bližnjega

Poročajo iz Budimpešte, da je bil prvi ukrep, ki ga je ukrenil novi madžarski minister za socialno skrbstvo Ana Ratko ta, da je zaprla vsa katoliška sirotišča. Sirote, ki so bila v teh sirotiščih, so odpeljali v državno sirotišče. Pričakujejo, da bodo kmalu zaplenili premoženje vseh katoliških zavodov za otroke.

Dopisi

Ribiči v Sv. Križu pri Trstu

Industrijalizacija Trsta v zadnjih 50 letih je dokaj vplivala tudi na ribištvo v tržaškem zalivu. V Sv. Križu, Barkovljah, Sesljanu, Devinu in Miljah se pečajo z ribolovom le še starejši ljudje. Mlajši moški so ribarjenje opustili in rajši iščejo zaslužek v tovarnah ter raznih trgovskih in obrtnih podjetjih. Med ribiči, ki v »portiču« Sv. Križa kr-pajo mreže, ni mladih ribičev. Ta gospodarska panoga, ki je nekoč bila glavni vir dohodkov Križanom, Barkovljanom in drugim, je v zadnjih desetletjih, zlasti pa po drugi svetovni vojni, skoro izumrla. Ako upoštevamo, da so ti ljudje tako rekoč zrasli na morju, je to prav za prav žalosten pojav. Poleg zaposlitve v mestu in včasih večjega, toda ne stalnega zaslužka pa so še drugi vzroki propadanja ribolovstva. V razgovorih s temi, rekli bi, »zadnjimi Mehikanci«, ki se vztrajno borijo z vsemi težavami, je čuti zlasti tožba o naseljevanju ali boljše rečeno poplavi ribičev z juga. »Mi se ne bi pritoževali čez nje«, pravijo Križani, Barkovljani in drugi, »če bi oni, ki so se v zadnjih dveh letih v večjem številu naselili v Barkovljah, lovili pametno in smotrno. Oni polovijo proti vsem starim navadam vse in ne mislijo na bodočnost. Tržaški zaliv je postal za napoletanske ribiče morje, kjer se riba več ne lovi, ampak iztrebljuje in uničuje. Nek-

daj na ribah bogato morje je danes že kakor izčrpana zemlja, ki ne daje več sadu. Ti ribiči se poslužujejo posebno velikih in močno žarečih karbidnih svetilk, ki zwabijo v temnih nočeh ribe v velikem številu k ladjam, da postanejo lahek plen.« Negodovanje domačih ribičev je prišlo do posebnega izraza zlasti sedaj, ko so Napoletanci nalovili okrog 50 kvintalov tonine v morju neposredno pred svetokriško in gr-ljansko obalo.

Zaradi takega negospodarskega iztrebljevanja rib so stari ribiči, ki se še držijo starih navad in smotrnega ribarjenja, v velikih težavah. Vzdrževanje čolnov, obnova, nabava in popravilo mrež, strojev, vse to zahteva velike stroške. »Ni lepo, — pravijo domači ribiči, — da oblast dopušča tako brezobzirno izkoriščanje. Oblast bi morala določiti pri ribolovu v tržaškem zalivu neki red, ga disciplinirati in nadzirati.«

Pričetek šolskega leta 1949-50

Didaktična ravnateljica osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom obveščata vse starše, ki imajo šoloobvezne otroke, da se bo vršilo vpisovanje po vseh osnovnih šolah dne 26. 27. 28. 29. in 30. septembra t. l.

V gorinavedenih dneh se bodo vršili tudi ponavljalni izpiti jesenskega roka. Natančnejša navodila lahko dobi vsak posameznik pri šolskem upravitelju v vaši.

Reden pouk se prične po vseh šolah 10. oktobra t. l.

jemu ubogemu župniku Firminu.

Zato se nikar ne boj, da Te hočem »ujeti v mrežo«, kakor bi rekel Tvoj ujec.

Veselite me je obšlo, ko si mi zapal svojo tajnost; a vedel sem, da moram biti tudi previden.

Veselite me je obšlo kot duhovnika, ki zlasti dandanes mora skrbeti za Očetovo polje in žetev, ki bi se pokvarila, če ne bi bilo delavcev. Previdnost pa mi je narekovala misel, da je duhovniški poklic nežna sadika, ki jo je težko spoznati in vzgojiti.

Ali meniš, da ga Ti imaš?

Jaz ne morem reči več, kakor se mi zdi, in Te poučiti, da ne boš prezrl in zadušil redke sadike — če jo imaš!

Kesneje Te bodo Tvoji predstojniki sprejeli ali pa zavrnili. Ker imajo oni posebno stanovsko milost, boš moral njihovo odločitev sprejeti kot odločitev samega Boga.

Pa naj bo že, kakor hoče, če Tvoj ujec ali celo gospa mati prestrezata moja in lovita Tvoja pisma,

sem mnenja, da zavratno napadata luč Tvoje duše. Lahko Ti dopovedujeta, kar hočeta, to je njuna stvar, za katero bosta že dajala odgovor; ampak, da hočeta preprečiti najino občevanje, to je nedopustno početje, ki moraš proti njemu ugovarjati in se braniti, ker je proti najsvetejši človeški svobodi.

Iz mojega pisma — če ga boš dobil v roke — napravi sklep, ki se Ti zdi najprimernejši. Govorim kakor Tvoj zvesti prijatelj, ki ima edino željo, da Ti pomaga iskati pravo pot v bodočnost.

Na svidenje, dragi moj Dominik! Srčno želim, da bi besede »na svidenje« ne bile prazne in da bi prav kmalu zopet zagledali Tvoj mili obraz v našem predmestju, kjer je ljudstvo lačno in žejno nadnaravne požrtvovalnosti duhovnikov in laikov.

To pismo izročam nevidnim varuhom Tvoje duše... Naj ga oni pripeljejo k Tebi, da Ti bo dokaz moje skrbne in zveste ljubezni.

Firmin, župnik.

Dominik je dvakrat prebral pismo. Nato se je bled ko stena vrnil proti »Ker« Mimici, katere skriljasta streha se je bleščala sredi borov... Ozrl se je na Lolitino okno, ki je bilo polno rož, v grmovju na vrtu pa so ptiči radostno žvrgoleli...

Naslonil se je na drevo in začutil solze v očeh. Nekaj hipov je tako slonel, potem pa se je odločno vzdignil in se skozi drevored napotil proti »Turkizum«.

Po glavi so mu vrvele najrazličnejše misli, iz katerih se je vedno bolj oblikovala ena: »Tako moram oditi, ne da bi komu kaj naznanil. Se danes! Še nocoj!«

Če komu pove svojo namero, da se misli vrniti, bo zanetil zopet strašen kreg in nemir... Če ne odputuje, bo moral še zimo prebiti tukaj, ker njegovi materi menda strahovito ugaja toplota Chaisekega gozda in prijetna bližina vile »Ker« Mimici... S tem pa bi bilo vsega konec in njegova slabotna volja bi kmalu splahnela.

Spoznal je, da mora človek v svojem življenju dostikrat zatisniti oči in zadušiti srce pa takoj pretrgati vse vezi, ne da bi predolgo razmišljal, sicer mu je za vselej zagrajena pot k cilju.

Ujcu in materi se pač ne bi vdal, toliko poguma ima; samo če ne bi videl Lolitinih solznih oči, kajti potem bo njegova volja gotovo omahnila, kakor je včeraj na Pilierju.

Torej?

Bolestno je grebel po mislih, kjer mu je neprenehoma vstajalo ono staro vprašanje: »Ali ženska ali Bog?« Oba sta ga vabila, vsak ga je hotel zase.

Odločitev je bila čedalje trdnejša.

Nenadoma ga je zgrabila neka neznana sila, da se je po drugem drevoredu vrnil v svojo sobico in napisal pismo materi, ki je ni bilo doma. Pisal je, da mora po nekem nujnem opravku takoj v Pariz in da bo komaj še ujel parnik, ki ob štirih odhaja iz Noirmoutierja v Pornic.

odkoder se bo z brzovlakom odpeljal v prestolnico.

Pismo je položil na materino mizo — poleg katere je ujec silovito smrčal — da ga bo lahko našla, ko se vrne. Hitro je zbral še nekaj najpomembnejših stvari in jih zmetal v kovčeg.

Z ladje, ki je bila namenjena v Pornic, se je razlegnil žvižg sirene! Ali žvižga šele prvič ali drugič ali morda — zadnjič? Dominikova ura je kazala ravno štiri. Morje naglo upada, zato poveljnik ladje najbrž ne bo čakal.

Kaj pa zdaj? Druga ladja odhaja komaj jutri ob sedmih. Ako bo čakal tako dolgo!... Morebiti mu pa noč prinese kakšen svet?

Toda Dominik predobro pozna svojo omahljivost in vnaprej ve, kakšen svet mu bo prinesla noč. Nič! Ko se je že odločil za nekaj, hoče vztrajati do konca! Ni je na svetu ovire, ki bi zadržala človeka, kateri ima pred očmi strašno besedo: »Hočem!«

(Dalje)